

6 martie 2013

Dj Nr. 136

A V I Z

la proiectul de lege privind protecția specială a copiilor în
situație de risc și a copiilor separați de părinți
(nr.61 din 11.02.2013)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege privind protecția specială a copiilor în situație de risc și a copiilor separați de părinți, înaintat cu titlul de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova și, în conformitate cu prevederile art.54 din Regulamentul Parlamentului, avizează nefavorabil proiectul din următoarele considerente.

I. Observații generale:

Proiectul de lege are drept scop, conform notei informative, instituirea cadrului legislativ ce stabilește procedurile de identificare, evaluare, asistență, monitorizare și evidență a copiilor aflați în situații de risc și a copiilor separați de părinți, stabilind „*autoritățile și structurile responsabile de aplicarea procedurilor respective*”.

II. Concordanța proiectului cu prevederile legislative:

1. Conform prevederilor art.3 din proiectul de lege, calitatea de **autoritate tutelară locală** este atribuită **primarilor satelor (comunelor), orașelor**, a căror atribuții sunt stabilite la art.6 din proiect, care prevede:

„a) asigură recepționarea și înregistrarea sesizărilor privind încălcarea drepturilor copilului, se autosesizează personal în cazul identificării copiilor în situație de risc;

b) coordonează examinarea sesizărilor privind încălcarea drepturilor copilului;

c) acordă, în limita atribuțiilor sale, suport asistentului social comunitar și altor specialiști cu competențe în domeniul protecției copilului în procesul de evaluare și de asistență a copiilor în situație de risc și copiilor separați de părinți și, în caz de necesitate, participă la acest proces;

d) întreprinde, în limita atribuțiilor sale, în cooperare cu autoritatea tutelară teritorială, acțiunile necesare pentru prevenirea separării copilului de mediul familial sau pentru (re)integrarea copilului în familie;

- e) emite dispoziții privind:
 - evaluarea familiilor cu copii în situație de risc și a copiilor separați de părinți;
 - luarea copilului de la părinți sau persoanele în îngrijirea cărora se află acesta, în cazul existenței unui pericol iminent pentru viața și sănătatea lui;
 - plasamentul de urgență al copiilor separați de părinți;
 - instituirea tutelei/curatelei asupra copiilor ai căror părinți sînt plecați peste hotare;
 - luarea și scoaterea din evidență a familiilor cu copii în situație de risc și a copiilor separați de părinți;
- f) participă la procedura de luare a copilului de la părinți;
- g) eliberează și transmite autorității tutelare teritoriale avize privind plasamentul planificat al copiilor;
- h) cooperează cu instituțiile, structurile și serviciile cu atribuții în domeniul protecției copilului la nivel local;
- i) coordonează procesul de monitorizare a situației familiilor cu copii în situație de risc și a copiilor separați de părinți;
- j) coordonează procesul de analiză a situației la nivel local în domeniul protecției copiilor în situație de risc și a copiilor separați de părinți;
- k) planifică și decide în privința realizării măsurilor de informare a populației privind drepturile copilului;
- l) întreprinde măsurile necesare, în limita atribuțiilor sale, pentru respectarea drepturilor patrimoniale ale copiilor rămași fără ocrotire părintească;
- m) asigură prezentarea trimestrială și anuală către autoritățile tutelare teritoriale a datelor statistice și a informației privind protecția copiilor în situație de risc și a copiilor rămași fără ocrotire părintească, precum și a informației pe cazuri concrete de protecție specială a copilului, la solicitarea autorităților teritoriale sau a autorității centrale”.

Direcția generală juridică atenționează că, plasarea responsabilităților integrale de asistență și protecție socială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, în seama **primarilor satelor (comunelor), orașelor** reprezintă o măsură nejustificată și contravine legislației în vigoare.

Potrivit art.49 alin.(3) din Constituție, *obligația de întreținere, instruire și educare a copiilor orfani și a copiilor lipsiți de ocrotire părinților* revine statului și societății. Iar, conform art.19 din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului din 20.11.1989, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărîrea nr.408-XII din 12.12.90, statele părți la Convenție „*vor lua toate măsurile legislative, administrative, sociale și educative corespunzătoare pentru protejarea copilului împotriva oricăror forme de violență, vătămare sau de abuz fizic sau*

mental, de abandon sau neglijență, de rele tratamente sau de exploatare, inclusiv violența sexuală, în timpul cât se află în îngrijirea părinților sau a unuia dintre ei, a reprezentantului sau reprezentanților săi legali sau a oricărei persoane căreia i-a fost încredințat". Măsurile luate de state trebuie să cuprindă **proceduri eficiente pentru stabilirea programelor sociale ce vizează acordarea sprijinului necesar copilului și celor cărora le-a fost încredințat**.

Astfel, copiii aflați în situație de risc sau au rămas fără îngrijire părintească trebuie să beneficieze de servicii de asistență socială calitative și acordate de persoane calificate.

Potrivit art.1 din Legea asistenței sociale nr.547-XV din 25.12.2003, *asistența socială* reprezintă o componentă a sistemului național de protecție socială, iar conform art.7 din Lege, beneficiarii de asistență socială sunt „*copiii și tinerii ale căror sănătate, dezvoltare și integritate fizică, psihică sau morală sînt prejudiciate în mediul în care locuiesc*” și „*famiile care nu își îndeplinesc în mod corespunzător obligațiile privind îngrijirea, întreținerea și educarea copiilor*”.

Totodată, atribuțiile autorităților administrației publice locale de nivel întîi ce țin de prestarea serviciilor sociale sunt stabilite la art.10 din Legea nr.123 din 18.06.2010 cu privire la serviciile sociale. Astfel, *autoritățile administrației publice locale de nivelul întîi contribuie la dezvoltarea și prestarea serviciilor sociale în teritoriul administrat și aprobă, în conformitate cu legislația, resursele financiare necesare*. De asemenea, potrivit art.10 alin.(2) din Legea nr.123/2010, ***activitatea nemijlocită de prestare a serviciilor sociale este realizată de unitatea de asistență socială prin intermediul asistenților sociali și al lucrătorilor sociali, selectați și angajați în conformitate cu legislația, în conlucrare și colaborare cu alte servicii existente la nivel de comunitate***.

În același timp, prestatorii de servicii sociale se supun *acreditării, în mod obligatoriu, o dată la 5 ani*, așa cum prevede Legea nr.129 din 08.06.2012 privind acreditarea prestatorilor de servicii sociale.

Ținem să menționăm că *primarul*, conform Legii nr.436-XVI din 28.12.2006 privind administrația publică locală, este *autoritate reprezentativă a populației unității administrativ-teritoriale și executivă a consiliului local, aleasă prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat*. Atribuțiile acestuia sunt statuate la art.29 din Legea nr.436/2006, iar potrivit alin.(1) lit.r) din articolul menționat, *primarul coordonează activitatea de asistență socială privind copiii, persoanele în etate, invalizii, familiile cu mulți copii, familiile afectate de violență intrafamilială, alte categorii de persoane socialmente vulnerabile, sprijină activitatea asociațiilor obștești de utilitate publică din teritoriul satului (comunei), orașului (municipiului)*, dar nicidecum nu poate fi responsabil pentru recepționarea și înregistrarea sesizărilor privind încălcarea drepturilor copiilor, emiterea dispozițiilor de evaluare a familiilor cu copii în situații de risc sau de prezentarea

datelor statistice și a informației privind protecția copiilor în situație de risc și a copiilor rămași fără ocrotire părintească, trimestrial și anual către autoritatea tutelară teritorială. Astfel de atribuții trebuie să revină în exclusivitate **asistenților și lucrătorilor sociali**.

Atenționăm că, funcția de primar este una electivă și nu se subordonează Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei. Astfel, art.20 "*Respectarea termenilor și procedurilor în activitatea autorităților tutelare*" din proiectul de lege, poartă un caracter strict declarativ și nu va produce efecte juridice.

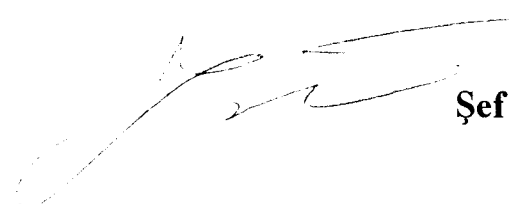
Ținând cont de cele expuse, considerăm că protecția socială a copiilor în situații de risc și a copiilor separați de părinți, poate fi asigurată doar prin acordarea acestor atribuții asistenților sociali și persoanelor cu o calificare necesară în domeniul protecției copilului, care sunt angajate special în acest scop și poartă răspundere pentru acțiunile pe care le exercită.

2. Potrivit art.20 din Legea nr.780-XV privind actele legislative , nota informativă a proiectului de lege trebuie să conțină *condițiile ce au impus elaborarea proiectului, inclusiv necesitatea armonizării actului legislativ cu reglementările legislației comunitare, finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări, precum și locul actului în sistemul legislației, evaluarea efectelor sociale sau de altă natură pe care le va produce noile prevederi*. Cu toate acestea, în nota informativă a proiectului de lege supus avizării nu sunt prezentate niciun fel de date referitoare la numărul de beneficiari, efectele sociale și nici cum se va îmbunătăți starea copiilor aflați în situație de risc după adoptarea și implementarea prezentului proiect de lege.

Astfel, nota informativă a proiectului este insuficient justificată și încalcă prevederile Legii nr.780/2001.

3. Conform art.7 din Legea nr.780/2001, legile se clasifică în trei categorii: constituționale, organice și ordinare, iar în funcție de categoria actului legislativ numărul de voturi pentru adoptarea acestuia este diferit, așa cum prevede art.74 din Constituție. Atenționăm că în proiectul de lege nu este statuată clauza de adoptare și categoria actului legislativ. Or, potrivit art.7 și art.27 din Legea nr.780/2001, *clauza de adoptare este obligatorie pentru toate actele legislative*, stabilind temeiul legal de adoptare a actului legislativ și categoria acestuia.

Ținând cont de prevederile legale și obiecțiile formulate în aviz, considerăm că proiectul de lege trebuie remis autorilor pentru revizuire.

Ion CREANGĂ,
Șef Direcția generală juridică